

ȘCOALA ACADEMICĂ DE SOCIOLOGIE LA A V-a EDIȚIE. O inițiativă devenită tradiție

prof. univ. dr. Emilian M. Dobrescu¹

Am desfășurat această inițiativă din dorința expresă de a realiza efectiv, după mai bine de trei sferturi de veac, unul din visurile marelui sociolog român Dimitrie Gusti: crearea unei școli de sociologie, care să ducă mai departe tradiția gustiană. Reamintim că Dimitrie Gusti a intrat definitiv în istoria sociologiei universale cu *Școala monografică de la București*.

Institutul de Sociologie al Academiei Române, unul din instituturile reprezentative ale Academiei Române a luat de la început, din 2007, sub aripa sa protectoare, Școala noastră, prima de acest fel din sociologia românească. Planul de cercetare al institutului cuprindea atunci trei programe structurate pe opt proiecte; unul din programele de cercetare, care subsuma 4 proiecte, se înscria în categoria programelor de cercetare fundamentală: «Comunitățile rurale între dezvoltare și riscul subdezvoltării». Principalele procese și fenomene sociale, care alcătuiau structura proiectelor de cercetare amintite se refereau la starea actuală, factorii, condițiile și tendințele înregistrate în procesele de schimbare și modernizare a comunităților rurale, în contextul integrării țării noastre în Uniunea Europeană.

De la aceste realități care se cereau a fi cercetate cu mijloacele specifice sociologiei și cunoscute pentru a lua cele mai eficiente decizii de politică socială, a pornit și **prima ediție a Școlii Academice de Sociologie (SAS), cu tema “Patrimoniul cultural și dezvoltare socială în ruralul românesc”, 7-12 octombrie 2007**. Manifestarea științifică a urmărit unirea specialiștilor în sociologie, pentru a le crea posibilitatea unui schimb de idei cu privire la subiectul abordat. Prima ediție a Școlii a cuprins 3 secțiuni: 1. Probleme sociale în comunitățile din România și țări membre ale Uniunii Europene; 2. Specificul cercetărilor sociale în spațiul rural; 3. Tendințe în dezvoltarea socio-economică a comunităților rurale din România și țări membre ale Uniunii Europene. Desfășurarea primei ediții SAS 2007 a permis îndeplinirea următoarelor obiective: a) identificarea variabilelor culturale cu influență majoră asupra comunităților rurale, în special și a societății, în general; b) formarea și/sau dezvoltarea carierelor științifice și a colectivelor de cercetare de excelență în domeniul sociologiei, prin corelarea tuturor activităților de cercetare științifică, inclusiv a celor din sociologia rurală; c) identificarea unor oportunități de colaborare în domeniul sociologiei, naționale și internaționale; d) deschiderea de noi direcții de cercetare în domeniul sociologiei, respectiv, relația dintre patrimoniul cultural și dezvoltarea socială în zonele rurale; e) promovarea participării la programele europene și internaționale de cercetare în domeniu; f) reducerea și depășirea decalajelor de performanță și competitivitate față de țările dezvoltate ale Uniunii Europene, prin transferul de know-how în domeniul sociologiei rurale; g) dezvoltarea competenței științifice și participarea cercetătorilor și specialiștilor institutului la manifestări științifice internaționale în domeniu.

Inițiativa organizării primei ediții a Școlii Academice de Sociologie, cu tema “Patrimoniul cultural și dezvoltare socială în ruralul românesc” (Complexul Bran Belvedere, 7-12 octombrie 2007) a reprezentat un pas făcut de sussemnatul și Institutul de Sociologie al Academiei Române pentru creșterea vizibilității naționale și internaționale a institutului. Una din activitățile Școlii

¹ este secretar științific al secției de științe economice, juridice și sociologie, Academia Română, profesor la Universitatea “Spiru Haret”

Academice de Sociologie, ediția 2007, s-a desfășurat în comuna Drăguș, județul Brașov – „Pe urmele lui Dimitrie Gusti, după 78 de ani...”, acolo unde profesorul Gusti și echipele sale de cercetare monografică au realizat și propus posterității științifice în domeniul sociologiei, primul film cu subiect de sociologie rurală aplicată. Cele mai interesante comunicări științifice prezentate la lucrările primei ediții a SAS au fost: Dumitru Sandu, “Spre o sociologie a patrimoniului cultural: provocări și răspunsuri în tranzițiile de după 1989 din satul românesc”; Pantelimon Corina, “Instituții străvechi de organizare socială în societatea tradițională românească”; Gheorghe Onuț, “Reconstrucția ruralului românesc”; Silviu Copesescu, “Antropologie și patrimoniu cultural”; Adrian Netedu, “Practici de consum cultural. Comparație rural urban în județul Iași”; Delia Barbu, “Euromiturile”; Liviu Plugaru, “Satul ca spațiu intercultural”; Codrina Șandru, “Drăgușul. O experiență personală și sociologică”; Ioan Lăcătușu, “Rețeaua localităților rurale din județele Covasna și Harghita. Caracteristici demografice și culturale”; Mihai Pascaru, “Proiecte europene și românești de valorificare a patrimoniului cultural rural”; Andreea Mălureanu, “Resurse de dezvoltare a turismului rural din județul Brașov”. În programul Școlii au fost incluse și trei mese rotunde, care au condus la discuții și analize extrem de interesante despre lumea ruralului: „Probleme sociale în comunitățile rurale din România”; „Metodologia cercetărilor sociale în spațiul rural „Tendințe de dezvoltare socio-economică ale comunităților rurale din România”.

Ediția a II-a a SAS, cu tema “Dezvoltare comunitară”, 21-25 septembrie 2008 s-a desfășurat tot la Complexul Bran Belvedere și a fost, într-un fel o continuare reușită a lucrărilor teoretice prezentate și dezbaterilor de la prima ediție. Și această ediție a fost organizată de Institutul de Sociologie al Academiei Române și Catedra de Sociologie – Filosofie a Universității Transilvania, în cooperare cu Consiliul Județean Brașov.

Principalele prelegeri și work-shopuri din programul școlii prezentate de participanții menționați mai jos au fost axate pe următoarele teme: Dumitru Sandu, „De la roluri la probleme în dezvoltarea comunitară”; Claudia Petrescu, „Planificare strategică participativă și dezvoltare locală. Studiu de caz – microregiunea Horezu”; Emilian M. Dobrescu, „Impactul schimbărilor climatice asupra dezvoltării durabile”; Onuț Gheorghe, „Cercetare calitativă și cercetare cantitativă - o epistemologie de manele”; Raluca Zanca și Mihai Burlacu, „Mobilitate socio-ocupatională în comunitățile de țigani. Studiu de caz – Gîrcin, județul Brașov”; Cristina Coman, “Firmele ca actori principali în procesul dezvoltării comunitare: rolul campaniilor de responsabilitate socială”; Mihai Coman, “Mass-media locală, mass-media comunitară”; Gabriel Ungureanu, “Brandingul de țară și dezvoltarea comunitară”; Gabriel Popescu, „Impactul instrumentelor de susținere a Politicii Agricole Comune asupra dezvoltării durabile rurale”; Cosmeanu Ștefan și Toma Roman, “Satul românesc între tradiție și modernitate”; Ada Dobrescu, „Modele de intervenție comunitară în Italia cu aplicabilitate asupra specificului românesc”; Silviu Copesescu, „O perspectivă antropologică asupra conceptelor de comunitate și dezvoltare comunitară”; Claudiu Coman, “Dezvoltarea durabilă. Reabilitarea peisagistică a dotărilor industriale”; Codrina Șandru și Raluca Zanca, “Asociațiile familiale ca resursă în dezvoltarea serviciilor comunitare”; Alina Coman, “Rolul serviciilor de help-line în asistența comunitară”; Daniela Stoican, “Impactul asigurărilor private de sănătate în societatea românească”; Gheorghe Teodorescu, “O aplicație a conceptului de «cercetare – acțiune» în orizontul dezvoltării comunităților locale”; Gabriela Mișca, „Orfanii români adoptați în străinătate: unde au plecat și cum s-au dezvoltat în țările lor adoptive?”; George Mateescu, “Procesul de planificare strategică în dezvoltarea comunitară”; Vasile Ene, “Prin noi înșine – Asistența socială pentru bătrâni = locuințe sociale pentru tineri”; Work-shop-uri: “Dezvoltarea turismului în județul Brașov”(key-

speakeri: Andreea Mălureanu și Victor Briciu) și “Dezvoltarea asistenței comunitare în România. Puncte tari și puncte slabe” (key-speakeri: Diana Bodi și Nicoleta Neamțu).

La lucrările școlii au participat 42 de cercetători științifici, cadre didactice și studenți din domeniul sociologiei și domenii conexe, din centrele universitare: București, Focșani, Craiova, Timișoara, Iași, Brașov. Secretarul științific al școlii a fost ca și la prima ediție asist. univ. drd. Ada Dobrescu. Comunicatul de presă de la finalul ediției a doua SAS 2008, se încheia cu propoziția: „Organizatorii Școlii Academice de Sociologie – ediția a II-a, lectorii și cursanții se mobilizează, în continuare, pentru a transforma această manifestare într-o tradiție a școlii românești actuale de sociologie”, o datorie de credință față de înaintașii noștri sociologi.

Ediția a III-a a SAS cu tema „Politici sociale și dezvoltare durabilă”, 11-16 octombrie 2009, temă special aleasă în contextul european al domeniului, s-a desfășurat în același loc ca primele două ediții și în aceeași organizare, în perioada. Ca și la primele două ediții, „sufletul”, echipei de organizare au fost colegii din Brașov: Codrina Șandru, Ada Ioana Dobrescu, dar, mai ales, Claudiu Coman.

Programul SAS 2009 a cuprins următoarele expuneri-dezbateri: prof. univ. dr. Carlos R. S. Milani (Universitatea Federală din Bahia, Brazilia), „La relation entre sciences sociales et decisions politiques”; prof. univ. dr. Emilian M. Dobrescu (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea Spiru Haret și Secția de științe economice, juridice și sociologie, Academia Română), „Criza financiară, economică și morală – vector al dezvoltării durabile”; dr. Călin Georgescu, „Modelul de dezvoltare a României. Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă”; dr. Adina Edelmayr și drd. Gabriel Vasile Oltean (BCR Asigurări), „Dimensiuni și direcții de cercetare a dezvoltării durabile”; Bianca Nedelcu și Geta Manea (ARAS România, Centrul Brașov), „Efecte perverse ale politicilor sociale aplicate în România cu privire la persoanele infectate cu HIV/SIDA”; asist. univ. dr. Laura Nistor (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), „Dispoziții în legătură cu prevenirea poluării. O analiză comparativă România – Europa pe baza datelor din chestionarele EVS”; conf. univ. dr. Cristian Pantelimon (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea Spiru Haret), „Filosofia profesiilor între tradiție și dezvoltare durabilă”; prof. univ. dr. DHC Ion Petrescu (Universitatea Spiru Haret, Centrul Brașov), „Reputația ca dimensiune valorică a managementului dezvoltării durabile”; prof. univ. dr. Ovidiu Predescu (Uniunea Juriștilor din România), „Dreptul la un mediu sănătos”; conf. univ. dr. Mihai Octavian Sachelarie (Biblioteca Județeană Argeș), „Biblioteca - vector al dezvoltării durabile”; Edith și Marian Sima (Eurolobby SRL, București), “Responsabilitate socială corporativă și dezvoltare durabilă”; cercet. șt. pr. I Bogdan Voicu (Institutul de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română), „Capitalul social ca premisă a dezvoltării durabile”; asist. cercet. Gabriel Ungureanu (Institutul de Filosofie și Psihologie « Constantin Rădulescu Motru », Academia Română), “Politici sociale pentru vârsta a III-a”. Ultima zi a școlii s-a desfășurat, ca și la prima ediție, într-unul din fief-urile cercetării sociologice interbelice: comuna Drăguș, județul Brașov, „Pe urmele lui Dimitrie Gusti, după 8 decenii” și a cuprins, între altele și lansarea cărții colegei noastre, conf. univ. dr. Codrina Șandru, „Studii și confesiuni despre Drăgușul contemporan”, Editura Presa Universitară Clujeană, 2009. Participații la SAS 2009 au adoptat, prin consens, comunicatul de presă prezentat în Anexa 1.

Ediția a IV-a a SAS, cu tema „Politici educaționale. Relevanță și eficiență”, 5-10 septembrie 2010, s-a desfășurat într-un nou cadru, oferit cu generozitate de Universitățile de stat și Agora din Oradea și cu cazare în faimoasa stațiune Băile Felix, de lângă Oradea.

Cele mai interesante și apreciate lucrări au fost toate lucrările prezentate, și-anume (în ordinea din program): prof. univ. dr. Adrian Gorun, „Ordinea educațională în societatea cunoașterii”; prof. univ. dr. Predescu Ovidiu, „Standarde internaționale și europene privind dreptul fundamental la educație”; conf. univ. dr. Dumitru Adrian Crăciunescu „Dimensiunea sociologică a răspunderii juridice civile în procesul educației universitare”, prof. univ. dr. Elena-Ana Nechita, „Coordonate psihologice în educația persoanei”; conf. univ. dr. Cristi Pantelimon, „Educația în cetatea lui Platon. Modelul sacrificiului individual”; Bogdan Voicu, „Impactul valorilor sociale asupra rezultatelor școlare. Implicații pentru politicile educaționale”; prof. univ. dr. Batâr Dumitru, „Nevoia de politici educaționale între aspirații și funcții”; Angela Mateescu, „Modelul educațional fundamentat de C. Rădulescu-Motru”; conf. univ. dr. Diana Pociovălișteanu și prof. univ. dr. Emilian M. Dobrescu, Atelier de lucru „Bazele psihologice și sociologice ale educației. Necesitatea unui nou model educațional”; prof. Alexandru Mironov, „Educația pentru știință”; dr. Ahmed Ecirli „Educație pentru cultura păcii”; prof. univ. dr. Maria-Ana Georgescu, „Componenta etică a educației antreprenoriale”, psih. Dana Sonia Oieru, „Educația pentru schimbare și dezvoltare – o provocare necesară”; conf. univ. dr. Maria Madela Abrudan și conf. univ. dr. Dorin Coita, „Marketingul educațional – instrument de ancorare a școlii în societate”; drd. Gabriel Ungureanu, „Conceptul antic, clasic și modern în evoluția educației”, conf. univ. dr. Adela Corina Fekete, „Metamorfoza învățământului românesc: tranziția de la tradiție spre modernitate”; Dacian Palladi Salvator, Atelier de lucru „Relevanța și eficiența noului model educațional. Viața școlii și școala vieții”; prof. univ. dr. Floare Chipea, „Politici de stimulare a ratelor de participare școlară”; prof. univ. dr. Gheorghe Șișeștean, „Populații școlare și structuri educaționale”; conf. univ. dr. Florica Ștefănescu, „Cadru european al calificărilor - reper pentru curricula școlară”, conf. univ. dr. Cecilia Sas, „Modele europene de organizare a formării inițiale a cadrelor didactice”, conf. univ. dr. Adrian Hatos, „Tendințe recente în politicile educaționale la nivel internațional”, conf. univ. dr. Ionuț Oprea, „Educația informală - formarea continuă”; lect. univ. drd. Nicolae Iancu, Excursie de studiu: „Modele educaționale și comportamentale bihorene”; prof. univ. dr. Constantin Roșca, „Competența și performanța profesională din perspectivă managerială”, lect. univ. dr. Bodogai Simona, „Educația la vârsta senectuții”; conf. univ. dr. Simona Stanciu, „Educația pentru sănătate”, conf. univ. dr. Ioan Chelemen, „Diversitatea, integrarea și incluziunea – provocări ale școlii contemporane”; conf. univ. dr. Șerban Olah, „Educația în școlile cu elevi țigani din România și Ungaria”; conf. univ. dr. Gabriel Ion Olteanu, „Educația pentru prevenirea criminalității”; Atelier de lucru: lect. univ. dr. Ionela Paven - Gavrilă și lect. univ. drd. Cordoș Mălina, „Valorificarea potențialului antreprenorial din Regiunea Centru prin programe educaționale finanțate prin Fondul Social European”; prof. univ. dr. Anca Dodescu și prof. univ. dr. Alina Bădulescu, „Stimularea spiritului antreprenorial al femeilor din România. Studiu de caz: proiectul AnRES”.

Pentru prima dată, răzbate cu pregnanță, concepția multidisciplinară de organizare și desfășurare a prezentărilor teoretice și a dezbaterilor purtate, în cadrul SAS, luând firește ca model peren Școala sociologică de la București, întemeiată de Dimitrie Gusti.

Ediția a V-a a SAS, cu tema „Valențele voluntariatului”, 4-9 septembrie 2011 se va desfășura la Oradea, în organizarea Institutului de Sociologie al Academiei Române, a Universității Oradea și a Universității Agora din Oradea, în Anul European al Voluntariatului. Ne dorim să fie o manifestare de excepție, așa cum sunt de altfel și activitățile sociologilor și vountarilor români, oriunde acționează aceștia.

Cele mai importante module ale SAS 2011 sunt definitive, conform programului preliminar atașat.